

Sfântul Ioan Carpatiul – cuvinte de întărire în lupta nevăzută: “TOATĂ GRIJA ARUNCAȚI-O DOMNULUI, EL ARE GRIJĂ DE VOI”

“Sa nu ne topim de grijile celor trebuincioase trupului, ci sa credem din tot sufletul lui Dumnezeu, cum a zis un oarecare barbat minunat: “Incredeti-va in Domnul si va va intari”, si cum scrie fericitul Apostol Petru: “Fiti cumpatati si fiti treji in rugaciuni si toata grija voastra aruncati-o asupra Domnului, caci El are grija de voi”.

Iar daca te mai indoiesti si nu crezi ca are grija de tine ca sa te hraneasca, priveste la paianjen si gandeste-te cat de mult se deosebeste omul de paianjen. Nimic nu este mai slab ca el, nici mai fara de putere, caci nu are averi, nu face calatorii peste mari, nu se judeca, nu se manie, nu aduna in jitmite, ci-si duce viata in desavarsita blandete, cumpatate si liniste, nu iscodeste cele ale vecinilor, ci face numai lucrurile sale, iar in ocupatia sa ramane intr-o pasnica si netulburata liniste, spunand, pareca, celor ce iubesc lenea, doar atata: “Cel ce nu voieste sa luereze nici sa nu manance!” Atata tace, incat il biruieste covarsitor si pe Pitagora, pe care Elinii il admira mai mult decat pe toti filozofii, pentru nevointa sa in infranarea limbii. Pitagora, chiar daca

nu vorbea cu toti, dar vorbea in ascuns uneori cu cei mai apropiati si adeseori indruga catre boi si vulturi anumite baiguieli si aiureli; iar infranandu-se cu totul de la vin, el se folosea totusi de apa. Dar paianjenul a intrecut infranarea limbii lui Pitagora prin tacerea covarsitoare si totala si dispretuieste deodata vinul si apa. In aceasta stare linistita petrecand firavul si neinsemnatul paianjen si neingaduindu-si nicidecum sa umble pe afara, nici sa rataceasca incoace si incolu cum i se nazare prin minte, nici sa se osteneasca si sa munceasca la nesfarsit, Domnul, care “locuieste in cele inalte si spre cele smerite priveste”, (caci nimic nu e mai smerit ca paianjenul), si-si intinde pana la el purtarea Sa de grija, ii trimite in fiecare zi mancarea aproape de ungherul lui, facand sa cada in panza lui micile musculite de care are trebuinta”.

“Dar va zice cineva dintre cei robiti lacomiei de mancare ca eu mananc foarte mult si, fiindca cheltuiesc mult, sunt silit sa ma incurc in nenumarate treburi

ale vietii. Dar si acesta sa priveasca la chitii cei mari, care pase in Oceanul Atlantic, cum sunt hraniti de Dumnezeu din belsug si niciodata nu stiu ce-i foamea. Caci fiecare din ei inghite atata hrana cat nu poate cheltui zilnic nici o cetate cu multi locuitori. “Toate, zice, catre Tine asteapta, sa le dai lor hrana la buna vreme”. Prin urmare Dumnezeu este cel ce hraneste si pe cel ce mananca mult si pe cel ce mananca putin. Auzind acestea, lasa-te intreg in seama lui Dumnezeu si a credintei, si tu cel ce ai un panteec larg si incapator, lepadand orice fel de imprastiere lumeasca si cugetul mult ingrijat, si ‘nu fi necredincios, ci credincios’.

“Dar marele doctor este aproape de cei ce se osteneesc. “El poarta neputintele noastre si cu rana Sa ne-a tamaduit” si ne tamaduieste. De fata este si acum, punandu-si leacurile sale mantuitoare. Caci Eu, zice, am lovit prin parasire, dar Eu voi si tamadui. Deci sa nu te temi, caci cand mania iutimii Mele va curge, iarasi voi vindeca. Ca precum nu va uita femeia sa aiba mila de pruncii panteceului ei, asa nici Eu nu voi uita de tine, zice Domnul. Daca mila pasarii se revarsa peste puisorii ei si-i cerceteaza in fiecare ceas, le graieste si le da hrana in ciocurile lor, cu mult mai mult se vor revarsa indurarile Mele peste fapturile mele. Dar si mai mult se revarsa mila Mea peste tine si te cercetez in taina si-ti graiesc in minte si las in cugetarea ta hrana, ca intr-un cioc de pui de randunica. Caci te hranesc cu frica mai inalta, cu dorul ceresc, cu suspine de mangaiere, cu strapungere, cu cantare, cu cunostinta mai adanca si cu anumite taine dumnezeiesti. Iar daca mint graindu-ti acestea, eu Stapanul si Parintele tau, mustra-Ma si voi rabda”.

Nici un sfânt nu ne poate cruța de necesitatea de a lupta cu păcatul care lucrează în noi

“La omul stapanit de patimi pervertirea conștiinței e în același timp mare și subtilă. In viața duhovnicească, omul posedat de o patima face adeseori ca această patimă să treacă drept o căutare dezinteresată a adevărului și binelui, ba uneori chiar o lupta pentru slava lui Dumnezeu. In numele lui Hristos Care S-a predat mortii pentru vrăjmașii Săi, oamenii sunt adeseori gata să verse sânge, nu însă propriul lor sânge, ci pe cel al „fraților” lor ‘vrăjmași’”.

Încercări duhovnicești

Dumnezeu nu e întotdeauna ușor de suportat pentru om. In răstimpurile, în general extrem de îndelungate, în care harul îl părăsește pe om, Dumnezeu poate să-i apară ca un tiran neînduplecat. Omul care, în ciuda eforturilor și ostenețelor sale împinse până la extrem, se simte părăsit de milostivirea dumnezeiască, îndură astfel de suferințe încât ar renunța, dacă ar fi cu putință, la orice formă de existență.

Care e, așadar, natura acestor suferințe? Nu e ușor de răspuns la această întrebare. După ce l-a întâlnit pe Dumnezeu, după ce a cunoscut Viața în Lumina ce iradiază din Fața Sa, sufletul nu mai găsește de acum înainte odihnă sau mulțumire în nici o realitate a acestei lumi; nimic nu-l mai poate mulțumi și, în același timp, e înconjurat de toate, afară de Dumnezeu. Răul, întunericul, lucrarea demonilor; toate caută să-l zdruncine; chinul adus de patimi atinge uneori o intensitate extremă, dar totul se petrece ca și cum Dumnezeu s-ar fi întors de la om și n-ar mai da nici cea mai mică atenție la chemările lui. Ca o ființă lipsită de apărare, acesta se simte spânzurat deasupra unui adânc care-l înspăimântă; îl cheamă în ajutor pe Dumnezeu, dar toate strigătele sale rămân fără răspuns. Sufletul știe că s-a întors de la iubirea lui Dumnezeu; e chinuit de conștiința ticăloșiei lui, și cu toate acestea îl imploră pe Dumnezeu să se miluiască de el – dar în zadar. Dumnezeu nu Se înfățișează sufletului decât pentru a-l învinui pentru necredințioasă lui, iar el e zdrobit sub povara acestor învinuiri. In clipa în care vine, sufletul nu poate primi încercarea ca pe o arătare a milostivirii lui Dumnezeu sau a încrederii lui Dumnezeu față de el, ca dorința Acestuia de a-l face pe om să se împărtășească de sfințenia și plinătatea vieții care este întru El. Sufletul nu știe decât un singur lucru: Dumnezeu l-a părăsit după ce i-a arătat Lumina Lui, făcând astfel suferințele lui și mai profunde. Iar când ajunge la capătul puterilor; el nu-L vede pe Dumnezeu plecându-Se milostiv spre el; și atunci îi vin gânduri și simțăminte despre care e mai bine să tăcem. Sufletul coboară în iad, dar nu așa cum coboară cei ce n-au cunoscut Duhul lui Dumnezeu și care n-au în ei lumina adevăratei

cunoștințe a lui Dumnezeu și, prin urmare, sunt orbi; nu, el coboară aici fiind în stare să distingă natura întunericului pe care-l simte.

Acest lucru nu se întâmplă decât celor care, după ce au cunoscut harul dumnezeiesc, l-au pierdut mai apoi. Sămânța iubirii dumnezeiești pe care sufletul o poartă în adâncul său naște atunci în el o căință, a cărui putere și amploare depășesc măsura conștiinței religioase obișnuite. Vărsând lacrimi din belsug, omul se îndreaptă atunci spre Dumnezeu din toată ființa sa, din toată puterea sa, și așa descoperă adevărata rugăciune care-l smulge din această lume pentru a-l introduce într-o alta lume, în care aude cuvinte pe care nici o limba omenească nu le-ar putea rosti. Ele sunt negărite, căci din clipa în care sunt traduse în cuvinte, sau noțiuni obișnuite, cel care le aude nu le va interpreta decât în funcție de cunoașterea pe care o are din propria sa experiență fără să-i depășească limitele. Când sufletul a trecut prin toată această serie de aspre încercări, vede limpede în el însuși că nu există în lume loc, suferință, bucurie, putere, făptură, care să-l poată smulge de lângă iubirea lui Dumnezeu. și de acum înainte întunericul nu va mai putea înghiți lumina acestei vieți. Intre Dumnezeu și om lucrurile nu sunt întotdeauna ușoare. și tot astfel, nu e întotdeauna ușor de trăit împreună cu sfinții. Mulți sunt cei care cred naiv că apropierea și contactele cu sfinții sunt plăcute și pline de bucurie; se plâng că sunt înconjurați de păcătoși și visează să întâlnească un sfânt. Din câteva întâlniri ocazionale care au umplut uneori un suflet măhnit de o nădejde bucuroasă și de puteri înnoite, se grăbesc să tragă concluzia că faptul de a trăi împreună cu sfinții are întotdeauna același efect înălțător asupra sufletului. E o greșeală. Nici un sfânt nu ne poate cruța de necesitatea de a lupta cu păcatul care lucrează în noi. El ne poate ajuta prin rugăciunile lui, ne poate sprijini prin cuvântul și învățătura lui, ne poate întări prin exemplu lui, dar nu ne poate scuti de efortul personal și de asceză. Starețul era mereu blând, îngăduitor și bun, dar în realitate nu s-a depărtat niciodată de ceea ce-l învățase Dumnezeu. Atitudinea sa era simplă și clară: „Domnul are milă de toti... Atât a iubit pe oameni încât a luat asupra Lui povara lumii întregi... Iar de la noi asteaptă să-i iubim pe frații noștri”.

Ascultându-l vorbind, știm din tot sufletul că spune adevărul, dar a-l urma întrece puterile noastre. “și mulți au fost cei ce s-au dezlipit de el. Mireasma duhovnicească ce se revărsa din el făcea să se nască în suflet un profund sentiment de rușine pentru noi înșine și conștiința ticăloșiei noastre proprii. Dacă i v-ați fi plâns de cei care v-au supărat, el v-ar fi înțeles măhnirea și v-ar fi împărtășit durerea, nu însă și mânia. Dacă v-ați fi gândit să răsplătiți răul cu rău atunci voi înșivă i-ați fi pricinuit durere. Si daca ati fi socotit vatamator sa rasplatiti cu bine unui om rau, el n-ar fi înțeles cum un om ce se pretinde creștin se poată gândi că o faptă conforma poruncii lui Hristos ar putea pricinui vreo vătămare oarecare. Poruncile lui Hristos erau pentru el legea desăvârșirii absolute și singura cale ce îngaduie biruirea raului in lume conducand spre Lumina veșnica. Pazirea poruncilor nu poate fi decât folositoare atât celui ce le urmează, cât și celui pentru care se împlinesc. Nu, nu pot exista împrejurări în care împlinirea poruncilor lui Hristos să poată fi vătămătoare cuiva, de îndată ce vatamarea e privita nu dintr-un unghi vremelnic, ci în planul vieții veșnice, dat fiind că porunca lui Hristos e expresia binelui absolut.

Intr-o zi un monah i-a spus starețului ca daca toți oamenii ar lucra potrivit cuvintelor lui, acest lucru s-ar întoarce în folosul vrăjmasilor și raul ar birui. Starețul a tacut fiindcă cel care facea această obiecție nu era în stare să primească cuvântul sau, dar mai târziu a spus altcuiva:

„Duhul lui Hristos poate oare dori rau cuiva? Oare la asa ceva ne cheama Dumnezeu?” La omul stapanit de patimi pervertirea conștiinței e in același timp mare și subtilă. In viața duhovnicească, omul posedat de o patima face adeseori ca această patimă să treacă drept o căutare dezinteresată a adevărului și binelui, ba uneori chiar o lupta pentru slava lui Dumnezeu. In numele lui Hristos Care S-a predat mortii pentru vrăjmașii Săi, oamenii sunt adeseori gata să verse sânge, nu însă propriul lor sânge, ci pe cel al „fraților” lor ‘vrăjmași’. Așa a fost de când e lumea, dar viața starețului a coincide cu o perioadă din istorie, în care această deformare a sensului Evangheliei a atins o amploare excepțională. „Oare aceasta e calea lui Hristos?”, spunea el cu tristețe. „Greu” e cuvântul starețului. Cine poate să-l asculte? A trăi în conformitate cu acest cuvânt înseamnă a te preda martiriului, nu numai în sensul tare al acestui cuvânt, ci și în viața de zi.

Se povestește - nu-mi mai aduc aminte exact unde anume – istoria unui om evlavios care ceruse toată viața de la Dumnezeu să-i dea o moarte de mucenic; când ceasul unui sfârșit pasnic s-a apropiat, el a spus cu întristare: „Rugăciunea nu mi-a fost ascultată”.

Dar de îndată ce a rostit aceste cuvinte, a primit încredințarea lăuntrică că întreaga sa viață fusese o mucenicie și e primită ca atare. Starețul spunea că harul pe care-l primise la început era asemenea celui al mucenicilor; astfel încât credea chiar că Domnul îi va hărăzi poate o moarte de mucenic; dar, ca și omul evlavios din istoria de mai sus, a avut un sfârșit pasnic.

In toate lucrurile starețul era extrem de sobru. Nu se lăsa dus de visuri de desăvârșire; dar, cunoscând iubirea desăvârșită a lui Hristos, și-a petrecut întreaga viață într-un intens efort de a o dobândi. Mai bine decât oricare altul, el știa că „duhul e sârguitor, dar trupul neputincios”; de aceea spunea că întâlnim uneori oameni care doresc să suferă pentru Hristos, dar dacă „n-avem harul în însuși trupul nostru”, n-am putea suporta suferințele muceniei. De aceea nu trebuie să ne angajăm cu îndrăzneală într-o asemenea ispravă. Dacă însă Domnul ne cheamă la ea, atunci trebuie să-I cerem ajutorul, și El ni-l va da.

Deși a cunoscut „harul mucenicilor”, starețul nu căuta mucenicia. și, cu toate acestea, toată viața sa a fost un adevărat martiriu. Am putea spune chiar mai mult. Martirul își sacrifică viața în scurtul moment al curajoasei sale mărturisiri a credinței. Dar a vieții în asceză, așa cum a făcut starețul timp de decenii întregi, și a te ruga ca el decenii întregi pentru lume – „a te ruga pentru oameni înseamnă a-ți vărsa sângele” - acest lucru e mai presus decât un simplu martiriu. Calea unui creștin e în general cea a unui martir. Cine urmează această cale așa cum se cuvine nu se hotărăște decât cu anevoie să o propovăduiască. Sufletul său e prins de dorința de a-l vedea pe fratele său împărtășindu-se de Lumina veșnică, vrând ca numai el singur să suporte suferințele. De aceea, el se va deda înainte de toate și mai cu seamă rugăciunii pentru lume.

(Continuare la pagina 16)